

РЕЦЕНЗІЯ

доктора економічних наук, доцента ПЕРШКО Лариси Олександрівни на дисертаційну роботу ПАТИНСЬКОЇ-ПОПЕТИ Марини Михайлівни «Управління фінансовим потенціалом територіальних громад на засадах сталого розвитку та європейської інтеграції», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент (галузь знань 07 – Управління та адміністрування)

Актуальність теми дисертаційної роботи, її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Територіальні громади України відрізняються за рівнем економічного розвитку, фінансовим й людським потенціалом. Потри те, що реформа децентралізації сприяла наповненню місцевих бюджетів додатковими обсягами фінансових ресурсів, регіони України продовжують показувати різновекторний рівень поступу. Частина територіальних громад спромоглася розкрити свій фінансовий потенціал й досягла значного ступеня фінансової спроможності (здатності самостійно фінансувати потреби громади), інші навпаки, не змогли позбутися фінансової залежності. В такому контексті актуальності набуває теоретичне і методологічне обґрунтування наукових засад й розробка практичних рекомендацій щодо управління фінансовим потенціалом розвитку територіальних громад на засадах сталого розвитку та європейської інтеграції.

Актуальність теми підтверджується зв'язком роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконувалася в рамках науково-дослідних робіт кафедри менеджменту та маркетингу Поліського національного університету за темою: «Інноваційна модель зовнішньоекономічної політики в умовах кризи глобалізації» (номер державної реєстрації №0120U101915), у межах якої авторкою запропоновані теоретико-методологічні підходи до партисипативного стратегічного планування як інноваційної моделі управління фінансовим потенціалом сталого розвитку територіальних громад в умовах євроінтеграційної перспективи.

Поліський національний університет
Відділ діловодства та
контролю виконання
ВХІДНИЙ № 13
від « 02 » листопада 20 15 р.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформованих у дисертації, їх достовірність

У теоретичному розділі дисертації систематизовано наукові погляди та узагальнено підходи до трактування змісту поняття «фінансовий потенціал»; класифіковано види фінансового потенціалу; визначено роль територіальних громад як суб'єкта управління фінансовим потенціалом; запропоновано методичний підхід до управління фінансовим потенціалом сталого розвитку територіальних громад.

В аналітичній частині дослідження охарактеризовано особливості формування фінансового потенціалу територіальних громад на першому етапі децентралізації; обґрунтовано особливості реалізація фінансового потенціалу для забезпечення потреб соціально-екологічного розвитку територіальних громад; проведено оцінку стану фінансової спроможності територіальних громад в умовах воєнного стану.

У проєктній частині дослідження розроблено практичні рекомендації щодо управління фінансовим потенціалом сталого розвитку територіальних громад в умовах євроінтеграційної перспективи; сформульовано напрями партисипативного стратегічного планування як інноваційної моделі управління фінансовим потенціалом сталого розвитку територіальних громад з урахуванням європейських пріоритетів; розкрито ключові цілі, принципи та важелі механізму управління фінансовим потенціалом територіальних громад в умовах воєнного стану й повоєнного відновлення країни.

Обґрунтованість висунутих дисертанткою наукових положень підкріплюється глибоким аналізом та узагальненням теоретичного й практичного досвіду, опрацюванням значної кількості літературних джерел (314 найменувань) з проблем дослідження, використанням отриманих результатів в практичній діяльності органів місцевого самоврядування, а також під час викладання навчальних дисциплін у Поліському національному університеті.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях

Наукова новизна одержаних результатів полягає в концептуалізації теоретико-методологічних засад і розробці практичних рекомендацій щодо управління фінансовим потенціалом територіальних громад на засадах сталого розвитку та європейської інтеграції. До найбільш вагомих результатів дисертаційного дослідження належать наступні: вперше запропоновано концептуальний підхід до формування механізму управління фінансовим потенціалом територіальних громад; удосконалено: експлікацію поняття «фінансовий потенціал територіальної громади»; методологічний підхід до детермінації сутності територіальної громади як носія місцевого самоврядування; набули подальшого розвитку: обґрунтування напрямів сталого розвитку територіальних громад; концептуальні засади партисипативного стратегічного планування сталого розвитку територіальних громад; інноваційні підходи до управління фінансовим потенціалом сталого розвитку територіальних громад; кореляційно-регресійна модель залежності доходів місцевих бюджетів (без врахування трансфертів з державного бюджету) у відносному їх значенні, тобто у розрахунку на 1 особу населення відповідної територіальної одиниці, як можливого індикатора розвитку фінансового потенціалу територіальних громад, від низки факторів.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковані у 27 наукових працях загальним обсягом 13,15 ум. друк. арк. (11,45 ум. друк. арк. належать особисто автору), з них 8 праць, в яких опубліковано основні результати дослідження, у т. ч. 2 статті в науковому фаховому виданні категорії А, що індексується в базі даних Scopus; 6 статей – у вітчизняних фахових виданнях категорії Б; 19 наукових праць, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Практичне значення і впровадження отриманих результатів

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці теоретико-методичних узагальнень та науково-практичних рекомендацій щодо управління

фінансовим потенціалом сталого розвитку територіальних громад на засадах сталого розвитку та європейської інтеграції. Результати дисертаційного дослідження знайшли практичне застосування у роботі органів місцевого самоврядування. Пулинською селищною радою Житомирського району Житомирської області (довідка № 48/02-03 від 25.08.2023) використано, запропоновані автором концептуальні засади партисипативного стратегічного планування, що дозволило на основі взаємних інтересів, командної роботи у прийнятті рішень і реалізації ініціатив, консолідувати зусилля громадських організацій, населення та бізнесових структур та сформувавши пропозиції щодо стратегії розвитку Пулинської територіальної громади. Харитонівською сільською радою Житомирського району Житомирської області (довідка № 1089 від 26.06.2023) використовуються підходи до активації фінансового потенціалу Харитонівської територіальної громади, такі як: партисипативне стратегічне планування, моніторинг і контроль ефективності залучення й використання наявних та потенційних ресурсів громади, партнерство стейкхолдерів у прийнятті та під час реалізації ухвалених рішень. Ярунською сільською радою Звягельського району Житомирської області (довідка № 583 від 17.07.2023) в процесі обґрунтування управлінських рішень спрямованих на розвиток фінансового потенціалу Ярунської територіальної громади.

Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації

Аналіз змісту анотації та основних положень дисертації ПАТИНСЬКОЇ-ПОПЕТИ М. М. засвідчує їхню повну ідентичність в частині формулювання мети, об'єкта, предмета, завдань, положень новизни, висновків до розділів й загальних висновків. Загалом зміст анотації відтворює інформацію про методологію дослідження, способи аргументації положень, ключові ідеї тексту дисертації. Анотація не містить інформацію, яка була б відсутня у тексті дисертації.

Відповідність дисертації встановленим вимогам, відсутність порушень академічної доброчесності

Дисертаційна робота ПАТИНСЬКОЇ-ПОПЕТИ М. М. за рівнем наукової новизни, змістом, логікою викладеного матеріалу, узагальненнями, висновками і пропозиціями є завершеним науковим дослідженням та відповідає спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Дисертаційна робота є самостійним завершеним науковим дослідженням. Наукові положення, розробки, висновки й рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно. На основі отриманих у ході дослідження результатів сформовано теоретико-методологічні засади й практичні рекомендації щодо управління фінансовим потенціалом сталого розвитку територіальних громад в умовах євроінтеграційної перспективи.

Робота написана з дотриманням вимог чинного законодавства. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. Ознак академічного плагіату або модифікацій тексту у дисертації не виявлено.

Дискусійні положення та зауваження стосовно змісту дисертації

1. У теоретичному розділі дисертації систематизовано наукові погляди та узагальнено підходи до трактування змісту поняття «фінансовий потенціал», класифіковано його види й запропоновано методичний підхід до управління фінансовим потенціалом сталого розвитку територіальних громад. Водночас вважаємо, що зміст дисертації значно виграв би, якби дисертанткою були сформульовані критерії оцінки фінансового потенціалу територіальних громад.

2. В аналітичній частині дослідження автором охарактеризовано особливості формування фінансового потенціалу територіальних громад з акцентом на першому етапі децентралізації, в той час як решта етапів проаналізовано опосередковано.

3. У проєктній частині дослідження дисертанткою сформульовано напрями партисипативного стратегічного планування як інноваційної моделі управління фінансовим потенціалом сталого розвитку територіальних громад з урахуванням європейських пріоритетів. Робота значно виграла б, якби авторка

навела конкретні приклади застосування партисипативних підходів при стратегічному плануванні розвитку територіальних громад.

Загальний висновок

Дисертаційна робота ПАТИНСЬКОЇ-ПОПЕТИ Марини Михайлівни «Управління фінансовим потенціалом територіальних громад на засадах сталого розвитку та європейської інтеграції» є завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Рівень проведених досліджень та їх практична значимість свідчать про наукову зрілість дисертантки. За змістом і оформленням представлена робота відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – ПАТИНСЬКА-ПОПЕТА Марина Михайлівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 – Управління та адміністрування.

Рецензент:

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри економічної теорії,
інтелектуальної власності та публічного управління
Поліського національного університету

 Лариса ПЕРШКО

ПІДПИС ЗАС
Начальник відділу діловодства
випонання Поліського національного університету

2025 р.